

motivațiilor profunde care împiedică acțiunea sau să recurgem la ajutorul unor profesioniști.

Referințe bibliografice

1. "The nature of procrastination: A meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure." Steel, Piers – 2007
2. "Procrastination, Deadlines, and Performance: Self-Control by Precommitment" – Dan Ariely & Klaus Wertenbroch – 2002
3. Come evitare di rimandare a domani di [Lucia Imperatore](http://www.psicozoo.it/2009/04/27/come-evitare-di-rimandare-a-domani/) în <http://www.psicozoo.it/2009/04/27/come-evitare-di-rimandare-a-domani/>
4. Edward Young (1681-1765) The Complaint: Night Thoughts în <http://www.gutenberg.org/files/33156/33156-h/33156-h.htm>
<http://www.merriam-webster.com/>
<http://www.merriam-webster.com/dictionary/prevaricate>¹
<http://www.thefreedictionary.com/procrastination>²
<http://dexonline.ro/definitie/procrastinare>
<http://bigthink.com/experts-corner/break-your-procrastination-habit-in-8-easy-steps>
<https://en.wikipedia.org/wiki/Procrastination>
[http://www.alternet.org/story/151514/why_our_monkey_brains_are_prone_to_procrastination_\(no,_it's_not_just_laziness_or_lack_of_willpower\)](http://www.alternet.org/story/151514/why_our_monkey_brains_are_prone_to_procrastination_(no,_it's_not_just_laziness_or_lack_of_willpower))
<http://www.paulgraham.com/procrastination.html>

PROFILUL PSIHOLAGIC AL MAMELOR CARE PREZINTĂ RISC DE ABANDON MATERN

Danilov Petru Angela,
Magistru în Psihologie

Termeni cheie: abandon, risc de abandon matern, stabilitate emoțională, familie, motivație, stare de echilibru, atitudine, comportament.

Abstract. For the child family is the most adequate environment for a better way to grow, develop also the place through the child can enter in human life, cultural society.

The absence of parents, and a family environment is the cause of some lacks of some normal feelings, emotions of the child, slow physical developing, problems behavior.

Child abandoning is the most extreme form or way to separate a small human being, a child from his parents.

Necesitatea studierii acestei probleme atât de actuale reiese din creșterea numărului de copii abandonați, lăsați fără sprijin și ajutor din partea părinților.

Termenul de abandon este de origine franceză și e clarificat după dicționarele franțuzești. Cuvântul abandon semnifică „la discreția cuiva”, „la bunul plac al unei persoane”. Prefixul „a” e privativ și, în acest sens, un părinte care își părăsește copilul pierde orice drept asupra acestuia. În această perspectivă abandonul înseamnă renunțarea, părăsirea, refuzul de a se ocupa de copil, de a încredința altei persoane responsabilitatea creșterii, îngrijirii și educării sale. Abandonul semnifică a încredința, care are două sensuri opuse, unul pozitiv acela de a dăruia, de a oferi ceva ce-i aparține unui individ și celălalt negativ, de a părăsi, de a renunța. Pentru noi, abandonul este o stare de fapt, în care părintele neglijează exercitarea drepturilor sale, dar și a îndatoririlor sale față de copil. Din punct de vedere juridic abandonul reprezintă „fapta celui care având obligația legală de întreținere față de copil, părăsește, îl alungă, sau îl lasă fără ajutor expunându-l la suferințe fizice sau morale”.

Abandonul familial constituie o faptă cu urmări deosebite asupra personalității abandonate. Nimic nu poate justifica un asemenea gest, întrucât, în general, în relațiile interumane din cadrul familiei, apar în prim plan aspecte de natură afectivă, care înglobează foarte multe aspecte: afecțiune, mare apropiere sufletească, grijă, sprijin, puternică preferință și atracție interpersonală.

Efectele psihotraumatizante ale abandonului sunt incontestabile.

Pentru menținerea echilibrului psihologic a sănătății copilului, mai ales când se află în prima perioadă de conturare și stabilire a diferitelor componente ale personalității sale, e necesar în primul rând, menținerea unor relații intrafamiliale, conduita copiilor oferind modele de identificare.

Starea de abandon se poate asocia cu instalarea unor stări depresive, a unor atitudini de autoizolare, de autodeprecieri și autodevalorizare, de aceea se impun măsuri de acțiuni educațional terapeutice.

Abandonul determină:

- Imposibilitatea formării și menținerii unor atașamente durabile - atunci când copiii sunt abandonați în instituții.
- Imposibilitatea satisfacerii trebuințelor de securitate materială și spirituală a copilului, caracteristice mediului familial.
- Neîncredere, neadaptare, datorate separării.
- Interiorizare și închidere în sine datorită traumelor generate de separare, lipsa atașamentului față de persoana de referință cea mai importantă care este mama.
- Inițierea unor sentimente negative asociate cu sentimente de culpabilitate.
- Dificultatea de a relaționa cu ceilalți copii.

- Întârziere în dezvoltare în cazul copiilor instituționalizați, nivel scăzut al limbajului, al performanțelor intelectuale.
- Comportament dificil, agresivitate.
- Traume fizice și psihice.
- Habitus social puțin elaborat, deficitar.

Toate acestea își pun amprenta asupra dezvoltării socio-psihico-afectivă a copilului. Chiar dacă prin acțiunea judecătorească, cel care a comis fapta de abandon familial își reia obligațiile, nu înseamnă că automat și celelalte efecte cum sunt cele de natură psihotraumatizantă sunt total și definitiv înlăturate. Odată abandonat, copilul se poate confrunta în continuare cu „teama de abandon”, întrucât relația sa cu cel care a comis fapta de abandon nu mai e încărcată de elemente psihoafective de natură securizată, ci ea se menține datorită reglajului juridic. Fiecare individ se integrează în societate prin intermediul grupurilor sociale cărora le aparține.

Individul nu se integrează direct, individual în cadrul socialului. Unul dintre cele mai importante grupuri sociale care participă la socializarea individului este familia. Familia reprezintă un ansamblu de condiții necesare creșterii și dobândirii deprinderilor, precum și locul din care copilul se integrează în viața umană, în societate, în cultură și cadrul în care își elaborează habitus-ul. Prezența părinților alături de copil cât mai mult și cât mai eficient îi oferă acestuia șansele de a se socializa, de a-și dezvolta un habitus care îl va ajuta să devină un adult echilibrat, împlinit, efectiv și capabil să se adapteze condițiilor sociale.

În primii ani de viață copilul își dezvoltă securitatea și atașamentul față de părinți, acel habitus social care se construiește în practica socială.

Simpla prezență a mamei îl ajută să interiorizeze rolul de mamă, relațiile dintre statutul său și cel al mamei, etc. Lipsa părinților datorată separării copilului de familia sa, și plasarea copilului într-o instituție de ocrotire face să apară carențe în dezvoltarea habitus-ul. În cadrul instituției copilul nu are o persoană de referință, de el se îngrijește mai multe persoane care se succedă în funcție de programul de lucru.

Copii crescuți fără dragoste și fără apropierea sufletească din partea familiei, a celor din jur, deci copii lipsiți de atașament afectiv normal sunt de regulă preocupați de ceea ce le lipsește, de ceea ce simt că au nevoie și vor cheltui energia emoțională în căutarea siguranței afective.

Copii care trăiesc încă de la naștere în instituții, centre de plasament, școli speciale și care nu și-au cunoscut niciodată părinții, ca urmare, nu și-au format atașamentul afectiv necesar, resimt într-o formă sau alta lipsa acestuia, starea de privațiune în care se află. Dacă copilul a trăit în propria familie și printr-un complex de împrejurări ajunge să trăiască în instituție, va avea mai multe resurse pentru a se dezvolta.

„Chiar și familia cea mai carențială - material și afectiv - arată David Mowe, chiar și familia care nu reușește să asigure condiții optime de îngrijire și formare a copilului, constituie totuși o soluție mai bună decât cea mai dotată și mai adecvată agenție de protecție, care nu va reuși să suplinească funcția grupului familial, al fraților, bunicilor și în primul rând ale imaginii părinților în persoana copilului”.

Sunt cazuri în care, de exemplu, părinții pleacă la muncă în străinătate și lasă copilul la un prieten/vecin cu promisiunea că va trimite bani pentru a-l întreține; odată ajunși acolo uită de copil; practic copilul este abandonat, chiar dacă nu există o decizie oficială care să recunoască acest lucru.

Sunt copii care sunt lăsați în spitale pentru diverse tratamente, iar vizitele părinților se răresc, copilul nu mai este vizitat, el devenind practic un copil abandonat. În această situație a copilului abandonat (nu vorbim de aspectul juridic al termenului), responsabilitatea părinților se diminuează, este transferată diverselor instituții: spitale, maternități, secții de distrofici, care reprezintă principala poartă de intrare spre instituționalizare. Există și situații când, deși familia nu adoptă explicit o decizie de abandon, definitivă, încredințează copilul pe o perioadă nedeterminată unor instituții sau rude.

Este necesar să distingem cu claritate între situația în care încredințarea responsabilității creșterii, educării și îngrijirii copilului către o instituție sau altă formă de protecție în afara familiei este temporară și cea definitivă. În cazul unei soluții temporare, familia menține relații cu copilul, îl vizitează și se interesează de el. Unii autori numesc această situație ca fiind una de quasiabandon care păstrează în sine potențialitatea nefericită ca acel copil să fie abandonat.

În cazul abandonului definitiv, acesta se manifestă printr-o decizie explicită a familiei sub forma consimțământului la adopție, de exemplu, sau prin declararea judecătorească a abandonului copilului, dacă „familia s-a dezinteresat de el, în mod vădit, o perioadă mai mare de 6 luni. Dezinteresul este definit ca încetarea oricăror legături între părinți și copil, legături care să dovedească existența unor raporturi părintești normale.

Problema abandonului copilului trebuie abordată în funcție de vârsta copilului, de situația sa medicală, de situația familiei și, nu în ultimul rând de funcționalitatea unor instituții. O asemenea abordare ajută la identificarea celor mai eficiente servicii sociale pentru prevenirea abandonului, ghidate de nevoile familiilor. Astfel, o politică de prevenire a abandonului copilului de vârstă școlară, etc.

Identificarea „strategiilor de abandon”, adică a modalităților la care apelează părinții care își abandonează copii (ex: îl abandonează în spitale, cerere de instituționalizare către Comisia pentru protecția copilului sau Direcției pentru protecția copilului, îl alungă de acasă, etc.) ne ajută la anihilarea acestor „strategii” prin articularea diferitelor legături între instituții, comunitatea locală,

etc. Identificarea „instituțiilor sursă”, adică a instituțiilor unde sunt abandonate copiii (și ne referim în special la cele cu orientare medicală) ne oferă baza pentru elaborarea unor modalități de bună practică pentru evitarea disfuncționalităților care încurajează abandonul. Este exemplul unor instituții care primesc copiii abandonate: spitale, maternități, secție pentru distrofici și prematuri.

Există multiple cauze ale abandonului copiilor:

- *Lipsa condițiilor materiale datorate sărăciei.*

De multe ori această cauză este invocată de către părinți, chiar dacă ea este asociată cu altele, cum ar fi: alcoolul, violența domestică, neglijarea, etc. După 1989, sărăcia familiilor s-a accentuat extrem de mult. Sondajele și datele statistice oficiale, evidențiază un proces continuu de pauperizarea a populației. În condițiile lipsei resurselor financiare datorate șomajului, condițiilor economice ale comunităților locale, abandonul copiilor devine aproape o normalitate. În fiecare lună tot mai mulți părinți solicită internarea copiilor în instituții de ocrotire. Potrivit unui studiu efectuat în 1991 de Ministerul Sănătății, Institutul pentru Ocrotirea Mamei și Copilului și UNICEF, în leagăne și secții de terapie nutrițională a spitalelor de pediatrie, se arată că abandonul în aceste instituții e strâns legat de condițiile economice și veniturile familiale. Astfel, 74% din părinți erau șomeri, 58% aveau condiții improprie de locuit sau nu aveau deloc locuință. Situația materială precară este exprimată în insuficiență sau absența veniturilor, numărul mare de copii în familie, condiții necorespunzătoare de locuit, etc.

Se poate observa că nu toate familiile cu probleme materiale își abandonează copiii; de aceea, interesant pentru evidențierea factorilor care participă la păstrarea copiilor în familie chiar dacă situația economică este precară, ar fi realizarea unui studiu pornind de la aceste familii.

- *Lipsa locuinței este un alt factor major.*

În condițiile disponibilizărilor masive, creșterii progresive a cheltuielilor de întreținere, evacuării locuințelor în cazul rău platnicilor, vânzarea apartamentelor pentru a face față cheltuielilor, a condus la creșterea numărului de persoane fără locuință, sau care trăiesc provizoriu pe la prieteni, rude.

- *Relațiile de concubinaj este o altă cauză a abandonului copiilor.*

De obicei, aceste relații sunt asociate cu sărăcia și lipsa de responsabilitate a partenerilor în creșterea și educarea copiilor. De multe ori, mamele tinere sunt nevoite să-și crească singure copiii pentru că apariția copilului duce la ruperea relațiilor cu partenerul. Statisticile demonstrează faptul că riscul cel mai mare de abandon al copilului se înregistrează la mamele sub 20 de ani și frecvent acestea abandonează copilul în maternitate. Potrivit studiului menționat, 40% dintre copii abandonate în leagăne și secții de terapie nutrițională proveneau din relații întâmplătoare sau concubinaj, mamele fiind necăsătorite.

Concluzii:

Există diferențe semnificative în ceea ce privește structura de personalitate a mamelor care prezintă risc de abandon matern comparativ cu mamele care nu prezintă risc de abandon matern. Presupunem că aceste persoane prezintă un nivel ridicat de conștiinciozitate, o sensibilitate mai mare, stabilitate emoțională, puterea Eu-lui și calitățile empatice ale acestora și, de asemenea, o deschidere și motivație mai mare.

Între profilul psihologic al mamelor care prezintă risc de abandon matern și incidența cazurilor de prevenire a abandonului exista o relație direct proporțională: cu cât este mai aproape profilul psihologic al mamelor care prezintă risc de abandon matern, de profilul mamelor care nu prezintă risc de abandon matern, cu atât este mai mare incidența cazurilor de reintegrare a copilului în familie, adică de prevenire a abandonului, și invers.

În rezultatul aplicării unui program de formare și eficientizare a mamelor care prezintă risc de abandon matern poate fi modificat profilul psihologic al mamelor care prezintă risc de abandon matern și ridică nivelul prevenției abandonului.

Referințe bibliografice

1. Șchiopu, U. Dicționar de psihologie. - București 1997
2. Cioful C., Interacțiunea părinți - copiii. – București, 1989
3. World Vision România (1999) – „Prevenirea abandonului și reducerea instituționalizării copilului”, Editura Motiv, Cluj Napoca;
4. World Vision România (2003) – „Manual de bune practici în asistența socială comunitară”, Iași;
5. Ionescu Șerban (2001) – „Copilul maltratat – Evaluare, prevenire, intervenție”, Fundația Internațională pentru Copil și Familie, București;
6. Berge Andre (1970) – „Psihologia copilului. De la naștere la adolescență”, Editura Didactică și Pedagogică, București. 13. Mitrofan Iolanda (1989) – „Cuplul conjugal. Armonie și dizarmonie”, Editura Științifică, 1989, București;

PRINCIPIILE ȘI REGULILE PROCESULUI DIDACTIC

Maftai Vitalie

lector superior U.T.M.

Reforma în sfera educațională și a învățămîntului este condiționată la momentul de față de nevoile societății, aceasta este o parte integrantă a dezvoltării sociale și constituie cel mai important factor de progres socio-economic. În fața profesorilor instituțiilor de învățămînt dintotdeauna au stat sarcini de educație și învățare a viitorilor cetățeni, specialiști, a profesionalilor și